

## ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.  
Fél évre . . . 3 ft.  
Negyed évre 1 ft. 50kr.

A lap szellemi részét  
illető küldemények a  
szerkesztőnek, anyagiak  
a laptulajdonosnak kül-  
dendők.

## BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

## HIRDETESI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor  
10 kr., többzori hirdete-  
tésnél olcsóbb. Nyiltter  
sora 25 kr. Bélyegdíj min-  
den hirdetésnél 30 kr.  
A hirdetések Bittermann  
Nándor nyomdájában és  
a szerkesztőnél fogad-  
tatnak el.  
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

## Zugirászat.



annyi jó és hasznos törvényt sehol sem hoznak, mint nálunk Magyarországon; csak az a kár, hogy némelyik örökké papíron marad. Ilyen a többek között a zugirászat tiltására irányuló törvény.

Talán korunk élhetlensége, vagy jobban mondva élelmessége hozza magával, hogy mindenütt

és minden téren annyi vagy több a kontár, mint a mester.

Kiválóan ilyenek a sablonszerű és nyomtatványok betöltésével végezhető közokmányok s egyéb a mindennapi életben előforduló polgári ügyiratok gyártói.

A szellemi proletariatus ijesztő mérvben szaporodik, terjed; szaktudománya nincsen, tehát állások betöltésére nem alkalmas. De azért elnie kell s hogy élhessen, nem válogat a kereset tisztességes vagy ellenkező alkalmai között. Ezek a zugirások legnagyobb részét a szegény, tanácsra szoruló nép tudatlanságából s jöhízeműségéből élnek és általában három csoportban tekinthetők át.

Az elsőbe tartoznak azok, a kik úgy a politikum, mint a juridikum terén valami hivatalos állást foglalnak el. Ezeknek ügyszólván szájukba repül a sült galamb, mert az ügyesbajos fél akarva-nemakarva megfordul irodájukban s így ügyszólván csak ki kell nyujtaniok kezüket, hogy megmarkolják a zsákmányt. Ezek hivatalos munkára fordítandó idejük egy jó részét ellopják az államtól; a hivatalos elintézés végett hozzájuk utalt ügyek jó része, éppen azért, mert privát munkákat vállalnak, mindig hátra vettetik; irodát, papírt, tollat, tintát sem kell tartaniok, hisz mindezekről bőven gondoskodik az őket alkalmazó állam.

A másik kategóriába azok a zugirások tartoznak, a kik pénzintézetek s hitelüzletek körül mint hivatalnokok vannak elfoglalva. Ezek valóságos részvénytársulatot képeznek, olyformán, hogy keresetüket közkasszába rakják s az intézetnél megforduló hitelkeresőket akár melyikük fogja el, annak a kölcsönkérvényt megszerkesztik, a telekkönyvi kivonatot megszerzik, a betáblázást, törleszt, előjegyzést, stb. stb. pontosan elvégzik. Jobb kezük és fullajtárjuk az intézet hivatalosolgája, a ki egymaga többször olvasható a telekkönyv megrendelési ívében, mint akármelyik három első ügyvéd összevéve. Ezeknek sem kell iroda, sem szerelék, mert a pénztintézetből bőven telik, ha nem is utalványozta azt senki.

A harmadik kategóriába tartoznak az éhenkórászok, a kik korcsmáról-korcsmára, sarokról-sarokra járva lesik, hol áll meg valami igazságkereső vidéki ember, s a mint lelép a ferdéről, rögtön nyakon csipik és ügyesbajos sorának olcsó elintézésére vállalkoznak. Igaz is, hogy az ő elintézésük olcsó; mert beérik egy pár forintocskával. Hanem azért kárpótolják magukat azzal, hogy jó sokat kérnek bélyegre, a melyet természetesen csak a legkritikább esetben ragasztanak az aktára s aztán a szegény ember törülheti a szemét, mikor a drága leletezés a nyakába szakad.

Mind a három osztálybeli zugirásoknak ezeken felül megvan még két nagy kiváltságuk. Először nem fizetnek adót; másodsor az általuk készített okmányokért felelősséget nem viselnek.

Csoda-e aztán, hogy velük a drága pénzen kitanult ügyvéd nem konkurálhat? csoda-e, ha a szegény ember így 2-3 frt látszólagos nyereség mellett elveszt ki tudja mennyit? csoda-e ha telekkönyveink és a tényleges földbirtokos között olyan kuszált zavar van, mint azt a kataszteri fölvételeknél tapasztaltuk? Csoda-e, hogy az ügyvédi kamarák egymásután feljajdulnak

ezen irodalmi orv vadászok ellen és existenciájukat megtámadottnak jelezik?

Valóban számos ügyvéd irodája tönkre megy, még számosabbaké hanyatlík, csak amiatt, mert ezekkel az elősdi elemekkel a konkurenciát meg nem bírják, vagy ha megbírnák is, az ő kötéllal fogdosó ragadozásukat utánozni, állásuk tisztességével megferhetőnek nem tekintik.

A dolog orvoslatát eddig a helybeli ügyvédi-kar nem kísérlette meg, mert nem akart kenyéririgynek látszani jogai védelmével.

Immár azonban oly nyilvánosan, oly terjedten és oly szemérmetlenül üzetik nálunk a hivatalnoki prókátorkodás, hogy tovább azt szótlanul nézni nem lehet. Egyelőre általánosságban történt e felszólalás; az illetékes törvényszékek, és közigazgatási irodafőnökök további intézkedéseitől fog függeni, hogy pikansabb részleteket is ne közöljünk, respektíve törvényszabta módon és eszközökkel elégtételt s jogvédelmet sürgessünk. Tudni való, hogy ügy nélküli ügyvéd ezt a panaszt már álszemérméből sem teheti meg; mert önmagának becsmérlése nélkül csak az teheti meg ezt a panaszt, a ki a zugirások törvénytelen grassálása dacára is jó klientelának örövend.

Eppen azért felszólalok mint olyan egyén, a ki már Zomborban nem működöm, de viszonyait részletesen ismerem.

## Szabadkai viszhang.

Sok idegen ur fordult meg ma ápril 20-án városunkban s a megyei ügyek szobá kerülvén, a következő tenor volt uralkodó:

»A »Bácska« jónak látta »Két politikai esemény« cím alatt kövér betűs cikket szentelni a habarék pártról, meg a szerb manifestumról. Az utóbbi megérdemelte a tisztességes echot, mert a szerbek higgadt és hazafias gondolkodást igazoló nyilatkozata legszerűbben is méltánylatra reflektálhat, s ezt tanúsítja velük szemben minden állampolgár, azon egy közös alapra helyezkedve, hogy Magyarországon jogok és felelősségek csak egy nemzetet ismerünk. A kindai értekezlet politikai censusa megelégedésünkre szolgál. Bármiképp csúriják a fonalat az ellenzéki lapok, meg van benne a liberális elem, mely hivatva van a szerbek magatartását azon osztani a szabadelvű párt missiójával.

Egészen másképp áll a dolog a habarékkal. Feltűnő jelenség a sajtóban, csekély kivétellel, hogy míg a szerbekről elismeréssel irnak, addig a »mérsékeltet« irtalmatlanul korholják. Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy a szerbek az állam-érdek és nemzeti politika talaján haladnak, az u. n. mérsékelt jobban mondva habarék-párt pedig olyan lármát akart ütni proklamációjával, mintha a mostani institúciók alapján legalább is állambukás vagy forradalom előtt állanánk. Soha határozatlanabb politika nem jellemzett annyira egy pártot, mint a habarékot. Egy alkotásra képes eszmét nem böngészhetünk ki a program-szerűtlen kiáltványban Egyszer az ultraliberális szellem, másszor a szemitákkal kacérokodás, majd a nemzetiségek legyezgetése s több e fajta tükörrel fényeskednek, hogy egynémelyik közülük — mint Chorin Ferenc — az elé talált tükörben nem ismert magára . . . és menekedett az Urban.

Közgazdasági tekintetben pláne nem számolnak az adott helyzettel. Az ország hitelének javulása előttük svindlí, mert a pénzváltó és nemzetközi politika javunkra hatalmas faktort képez, a milyen az előtt sose volt. A földbirtok pusztulásáról verik a nagy dobót, holott a birtokviszonyok megoszlásában és izmosodásában épp az ellenkező arány áll. A békés és munkás gazdaközönseget fellármázni akarják, holmi agrár-politikával, hogy persze párt-malmukra hajtásák a vizet, de maguk sincsenek tisztában azzal, van-e alapja és lehet-e érvénye nálunk az idegen»szagú agitációnak.

Különben a »Nemzet« találoán megjegyzte,

a »Napló« várakozáson felüli megelégedésére, hogy a habarék kiáltványával megelégedhetünk — mi is. Az ugyan beillik a választások előtt — madárijesztőnek.

Megyénk közönsége józan belátással és diszkrét tapintattal becsülni tudja az orsz. szabadelvű párt törvényhozói alkotásait, a kormány-nak mindenben haladás-politikáját és rend- és munkaszerető fő- és alvezéreinek a megyei közérdek védelmére és fejlesztésére irányuló ténykedését.

Mi tehát abban találjuk az »egyk politikai eseményt«, hogy megyénk értelmisége nem kompromitálja magát holmi zagyvalékos politikával, hanem sonika — ignoralja azt; és megmarad azon az uton, mely — az álhomonentók herce-hurcája helyett — anyamegyénknek csakis felvirágzására vezethet.

Ezt méltatni, feladatunknak tartjuk.

Ad revidere!

Parlamentii.

## R. k. egyházközségi ülés.

Tagok ritka nagy számban jelentek meg. A városház kisterme egészen megtelt. Mindenkiné arcán látszott egy adag abból a méltó restelkedésből, hogy két álló év óta egyre építjük az apáca-iskolát — s még terve sem kész. De menjünk sorba!

A napirend főtárgya volt az építészeti választmány javaslatára biboros érsekünknek a zárda-építés tárgyában még 1883. májusában küldött leiratára. Az érseki levél felolvastatott, de a dátumát látható szegyenkezéssel titkolták; mert azóta a mi tipikus stafétánk, a Pali bácsi, bizonyosan vitt volna gyalog is választ akár az uruguayi püspöknek. Szóval: kár volt a dátumot fel nem olvasni; talán elpirultak volna hallatára, a kiknek a lelkét e nagy malasztás súlya nyomja. A felirati javaslat tartalma érdemileg a következő:

a) A plebánia-telekből a zárda részére felhasználható területért a plebániának új kert fog vétetni s e célra 2000 frt letétbe helyeztetik.

b) Az érsek ur által segély címén megajánlott 50,000 frt mint beépítendő összeg vétetik igénybe azért, mert járadék címén a város, iskola fenntartási alapot úgy is szolgáltat és egyébként is a beépítésre készpénzünk nem lévén, a jól kamatozó betáblázott tőkét kellene különben felmondanunk.

c) A mondott telek és épület az érsek ur kívánása szerint »Iskolánékné vezetése alatt álló r. k. leánynevelde« címen lenne tulajdonjogilag bekebelezendő.

A javaslathoz Barthol József, közügyeink állandó és szenvedélyes előharcosa, hosszú, részleteiben érdekes, de számtalan epizódtól és még több ágyúdörgéstől megszakított beszédében szólott először.

Nehogy félreértessünk, ki kell jelentenünk, hogy a díszlővések nem az ő beszédét kísérő tetszésnyilatkozatok visszhangjai voltak — bár megérdemelte volna, — hanem a g. keletiek hűsvéti nagymiséjét illették. A »dióhéjban« (bizonyára legalább is kókusz diót értett) elmondott beszéd érdemege ennyi:

1) Az első pontot elfogadja, azon megtoldással, hogy ha a kárpótlási telek esetleg valamivel többbe kerülne, azt a hitközség hajlandó pótolni.

Ad 2 ellenzi az 50 ezer frt beépítését s azt fenntartására kívánja inkább fordíttatni, illetőleg az elhasználás megjelölését az érsekre bízni.

Ad 3. Elénk helyesléstől kísérve kimutatja, mily káros jogi eshetőségek folyhatnak ki abból, ha a tulajdonjog a leánynevelde javára bekebelezetik be; pl. az esetben, ha törvény eltörli az apácákat, a házat, mint sajátjukat, el is adhatják. Kívánja, hogy a hitközségre irassék a tulajdonjog, az apácákra csak a haszonélvezet joga. Annál helyesebb ez az indítvány, mert világos, hogy az épület haszonélvezeténél egyebet se az apácák, se az érsek ur úgy sem kontempálhattak.

Együttal megjegyzi, hogy nézete szerint beszurandók még a javaslatba a következők:

A r. k. iskolaszék az elemi nőiskolák felett épp ennyit kívánja törvényszabta felügyeleti jogát gyakorolni, mint a fiúiskolák felett most gyakorolja. Továbbá tanítási nyelvül általában a magyart kívánja megszabtatni. Végül az esetleges tandíjszedés jogát kiköti a hitközségnek.

Ezen adatok elmondása 37 percet vett igénybe, az ellenezetekre való replikák megint ennyit; így az egyetlen első tárgy végén már  $\frac{3}{4}$  12 levén, a tagok csoportosan kezdtek menekülni a beszédár elsöprő moraja elől.

Ne vegye rossz néven B. ur, ha itt a közügyek érdekében figyelmeztetjük nagy Szechenyink azon mondatára: »Uraim! Ma rövid leszek, mert tudom, mit akarok mondani.«

Ily tiszteletre méltó, minden közügyünkben ön-

zetlen tevékeny férfi kedvéért, nem szánjuk magunkat — bizonyára mulandó — neheztelésének sem ki-  
tenni, csakhogy bőbeszédűségéből eszméit a közönség  
kimentük. Sokan vagyunk gyenge emberek és saj-  
nálni kell azt, hogy B. urnak mindig nemis intenció-  
ból eredő részletességéből sokan jogcímet vélnek for-  
malhatni az ilyen ülések kerülésére. Tehát „dióhéjban“:  
ad rem!

Az indítvány első és 3-ik pontja egyhangulag  
Barthal ur értelmében fogadtatott el; a 2-ik pont  
azonban azért, mert elnökö polgármester ur száma-  
tokkal kimutatta, hogy készpénzre s nem alapítványi  
kamatokra lesz szükségünk, 3 szó ellen nagy többség-  
gel az eredeti javaslat szerint emeltetett határozat.

Az eszmék tisztázásához hozzájárultak: az el-  
nökö polgármester több ízben, Zsulyevics Demjén,  
Falcione Gusztáv, Reitter Nándor, dr. Csibás Benő,  
Fejér Gyula, Stebler Lajos, Pocsy Sándor.

Érdekes volt s közérdeklőt keltett egyik tag-  
nak éppen a legkomolyabb szavazás pillanatában tett  
azon nem oda való beszédje: „Ha apácát hozunk,  
mi lesz a tanítónőkkel?“

A második érdemleges tárgy volt, hogy Pártos  
műépítész a teljesített munkálatokért 600 ft előleget kér.  
E pontnál fölcsókol Barthal József és általános helyes-  
lés között rosszulja a műépítésnek hanyagságát, hogy  
mert se ajtók, se a tető részletrajzait le nem küldi,  
se az építéshez oda nem néz, azért félő, hogy a vál-  
lalkozó aug. 15-re nem lehet majd kész a fiúiskolával.  
És hogy keressük rajta — kérde — a súlyos pontát,  
ha nem ő lesz a késedelem oka? A záradatvetés szin-  
tén nem küldte még le. A 600 frtot megajánlja azzal,  
hogy ha Pártos az épülő fiúiskola részletrajzait s, a zá-  
rada helyesbített terveit pedig 14 nap alatt teljesen  
készre le nem küldi, vele minden további érintkezést  
szakitson meg a védnökség s nézzen más pontos mű-  
vezető után. Ugyanezt hangsúlyozta Reitter Nándor  
egyh. képviselő is, mert — ugymond — nem türböt  
tovább, hogy más mulasztásai miatt az iskolaügy kés-  
létségek s a tervek nélkül megbénított intézkedési  
képességű védnökség s építési választmány folyton  
mint tehetetlen és halogató, szemrehányásokkal illet-  
tessék. Az indítvány határozatát emeltetik.

III. A szivaci uton levő gradinai iskola körüli  
lakosság egy ott felállítandó harangra 98 ft 50 krt  
gyűjtött s kéri a hitközséget a többlet költség vise-  
lésére.

Fejér apát-plébános tájékoztató észrevételei után  
az ügy az építészeti választmányhoz tétetik át szak-  
szerű javaslatlaltal végett.

Zsulyevics Demjén tag sürgeti közben a tanyai  
s külvárosi népiskolák felállítását, csak azok elkészülte  
után levén hajlandó a nagy építkezéseket pártolni.

Polgármester ur megnyugtatta ugyan, hogy azok  
nem mellőzöttek s hogy egynek már terve is kész; de  
hogy mért nem javalta rögtön az árlejtés kiírását s  
az építés megkezdését? mit vár még, vagy mitől teszi  
függővé a tényleges megkezdést? szóval mikorra kell  
azon iskoláknak késznek lenniük? — azt se nem  
mondta, se nem kérdezte senki. Elég sajnós!

Egyébiránt örömmel jelezzük, hogy a polgár-  
mester ur az egész védnökségi ügyek részleteit ismeri,  
mindenben tapintatosan intézkedik; csak egyet nem  
mondhatunk: azt, hogy intézkedéseiben, az energia és  
tényleges megalkotás dolgában, a viszonyok s maga-  
sabb érdekek parancsolta kellő sietség és aktivitás is  
mutakozik.

x. 7.

## Hirek.

**Választási mozgalom.** Az apatini választó-kerü-  
letet érdekelni fogja, hogy Budapesten április 17 én a  
VII. kerületi erzsébetvárosi szabadelvű párt nevében  
60 tagból álló küldöttség jelent meg dr. Matlekovics  
Sándor államtitkárnál. Mendl István a küldöttség szó-  
noka beszédében kiemelte, hogy a VII. ker. szabadelvű  
választó polgárai nagy örömmel és lelkesedéssel vet-  
ték azon hírt, hogy Matlekovics tőlük a jelöltséget  
elfogadja; felkérték Matlekovicsot, hogy a választók  
között minél előbb megjelenjen sziveskedjék. Dr. Matle-  
kovics Sándor erre a következőket válaszolta: A hoz-  
zám intézett kérdésre és a reám hízogó megtisztelésre  
röviden s nyíltan azt felelem, hogy a képviselőjelöl-  
tséget elfogadom. A mint tudni méltóztatnak, Apatin  
választó-kerülete már két ízben megtisztelt választá-  
sával és habár az országgyűlésnek még folyamatban  
volta folytán eddigi választóim még nem jutottak abba  
a helyzetbe, hogy velem szemben a következő ország-  
gyűlési választásra nézve nyilatkozhattak volna, meg-  
vagyok győződve arról, hogy e kerület jelöltjének te-  
kint jövőre is; pedig Apatinnal szemben nemcsak azon  
kerület hazafias és szabadelvű lakosainak irántam ta-  
nasított jó indulatuk s rokonszenvük, hanem kivált  
azért, mert e kerület érdemesített először képviselői  
választásával, mindig hálás érzellemmel viseltem. És  
ha mindamellett mégis az erzsébetvárosi kerület je-  
löltséget ezuttal elfogadom, teszem azt, nem mintha  
magában az, hogy a főváros egyik népes kerülete ál-  
tal leendő megválasztás az illető képviselőnek nagyobb  
jelentőséget adhatna, hanem különösen azért, mert le-  
hetetlen megtagadni azon erkölcsi hatás jelentőségét,  
a midőn ugyanazon polgárok, ugyanazon városrészt,  
a melyben ugyszólván születésemtől kezdve majdnem  
folytonosan laktam, a kik ennél fogva fokozottan fej-  
lődésemet lépten-nyomon figyelemmel kísérték és a  
kik a közpályán kifejtett tevékenységemet most az  
által is óhajtnak elismerni, hogy képviselőjelöltjéül  
tűz ki; — egy bizonyos erkölcsi elégtételt nem érezni  
és hidegen visszavonulni azért mert esetleg vannak  
még az országban kerületek, a hol megválasztanak.  
Ezek után kijelenté Matlekovics, hogy a választói  
közgyűlésen örömmel fog megjelenni, kéri azonban a  
küldöttséget, hogy ez lehetőleg csak a jelen ország-  
gyűlési időszak befejezése után történjék.

Budapest, április 19. Dr. Polit Mihály a „Pester  
Lloyd“ szerkesztőjéhez a következő sorokat intézte:  
„Tisztelt barátom! Feltűnt tán neked, hogy a szerbek  
legutóbbi nyilatkozásaiban semmiféle irányban részt  
nem vettem. Ennek oka abban keresendő, hogy véle-  
ményeim által szerb feleim vélemény nyilvánítására  
befolyást gyakorolni nem akartam. Ha e legújabb

nyilatkozások igaz kifejezői lennének a szerb népből  
mutatkozó áramlatnak, én lennék az utolsó, a ki sikra  
szállna ez áramlat ellen. Csakhogy a dolognak meg-  
van a maga története. Ha szerb rokonaim némelyike  
előtt az a gondolat lebegett, hogy a kormánypártba  
való belépésük által Angyelic patriarcha bukása elő-  
idézhető lesz, úgy a magam részéről ezt mindig nagy  
illúsióknak tartottam, valamint másrészt az a néze-  
tem, hogy a kormánypárt területén okvetlenül be kell  
következni a patriarcha hűvel való összetalálkozás-  
nak — a mint ezt a nagy-kikindai választó gyűlés fé-  
nyesen meg is mutatta. Nézetem szerint a szerb vi-  
szonyokban a nagy-kikindai legújabb program sem  
fog változást előidézni, mert úgy a kormány, mint a  
létező három nagy párt bármelyike sem kész a nem-  
zetiségeknek adandó engedelmények terére lépni. Ha a  
szerbek legutóbbi nyilatkozásainak csak az lenne a  
céljok, hogy néhány választókerület megmentessék a  
szerbek számára, úgy azt mondanám: le jeu ne vaut  
pas la chandelle. Ha azonban a legutóbbi nyilatkozás-  
ok által a szerbek iránt barátságosabb hangulat lenne  
elérhető, úgy ezt igen örömdetes jelenségnek tekinte-  
ném. Ujvidek, 1884. ápr. 17. — E levelet a „Nemzet“  
így kommentálja: Polit e nyilatkozatából mi azt lát-  
juk, hogy a szerbek köréből vett azon értesítéseink,  
mely szerint a szerb túlköz régi vezető befolyásukat a  
népre elvesztették, teljesen megfélemlen a valónak  
Bárhogy keveselje is Polit a kikindai értekezlet jelen-  
tőségét — egymagában ez értekezlet mi sem akarnók  
túl magas fontosságot gyanánt feltüntetni — azt mégis  
állítani merjük, hogy előbb, midőn a szerbek nagy  
tömege Polit ur és társai után indult, a kikindai ér-  
tekezlet nem ily határozatokat hozott volna. A mi a  
szerbek számításait illeti, melyekre Polit ur céloz,  
azok elfogadott határozataikban nincsenek hangoztatva,  
s így, a ki azokkal foglalkozik, jogosan nem terjesz-  
kedhetik ki ezekre. S ha Polit ur örömmel üdvözlőné a  
szerbek iránt barátságosabb hangulat keletkezését,  
jó lesz tudomásul vennie, hogy abban, hogy ily han-  
gulatnak még csak ez után kell keletkeznie, neki  
és politikailag vele egy táborhoz tartozó „felei“-nek  
van legtöbb büne.

**Szabadka, április 19 (Sürgöny).** 6 óra 20  
perc A helybeli függetlenségi párt huszonöt  
tagu küldöttsége felkérte Mukics Ernőt ma d. u.  
4 órakor hogy az országgy. képviselőjelöl-  
tséget fogadja el. Mukits oda nyilatkozott. mi-  
szerint a jelöltséget elfogadni nem hajlandó.

Sajtópert indított dr. Vaally Emil, kulai lakos,  
ügyvéd, a „Bácska“ 1883-ik évi 4-ik számában Diener  
János és hat másik urbéres választmányi tag társa  
által „A kulai urbéri pénztár ügyéhez“ címen közölt  
cikk miatt. A kéziratokat f. évi április 21-én felküldtük  
az illetékes sajtóügyi vizsgáló bírónak Budapestre.

**Taborszky és Parsch** budapesti nemzeti zenemű-  
kereskedésben megjelent „Román“ hegedűre és zong-  
gorára. Ára 50 kr.

**Curjózum.** Pest megye bizottsága a közigazgatási  
tisztviselői nyugdíjalapjára kirovott pótdót nem sa-  
vazta meg Reméljük, hogy mi, ugynevezett „elmara-  
dottak“, legközelebb lefözzük e kérdésben a „vezér-  
vármegyét.“

A Kulán „Telecska“ cím alatt indult felemás  
(magyar-német) újságoeska, mint sajonnal látjuk, egyre  
szorítgatja kifelé a magyar közlelményeket. Ha egyszí-  
tálni — ez egy lap főcélja, akkor nem szólnunk sem-  
mit; de ha hivatást akar betölteni, nem helyeselhetjük  
e visszafelődést.

**Verbáson Kármán Károly,** az ottani érdemes  
ref. lelkész fia, hosszas kínos szenvedés után 22 éves  
korában elhunyt.

**Ujvideken** az I. nőegylet javára f. hó 24-én mük-  
kedelő szinelőadás lesz. Ugyanott a dalegylet már  
május 3-án esteli mulatságot rendez. Nálunk is elkelle  
már valami; mert a színészek kezdik magukat hét-  
hosszant ismételni.

A zombori kir. ügyészség a „Z. és V.“ c. helyi-  
lap ellen politikázás miatt hivatalból sajtópert indított.  
**Ujvidek** város főispánja hat hétre Karlsbadba  
utazott.

**Ma egy hete** Csantavér alatt a délutáni személy  
vonat mozdonya megtagadta a szolgálatot s e miatt  
a vonat 2 órát késétt.

**Fernbach Balint,** megyénk egyik legvagyonosabb  
nagybirtokosa, legközelebb Zomborba költözködik s a  
Fernbach-féle szép házban fog lakni, melyet e célra  
már tataroznak.

Az ismert Speizer-Müller-féle verekedési ügyben  
a zombori kir. törvényszék Speizert az egy napi fog-  
ság alól fölmentette s összesen 100 frtban marasztalta  
el. Ez ítélet ellen Müller föllebezett, minek azonban  
törvényeink szerint helye nincs.

**Dr. Wolf Kalman,** vidékiszerte kapós fogorvos, a  
sorozásról hazaérkezett.

A kapitányság azon atyáskodó figyelmeztetésé-  
nek, hogy a 10 krosz liszt rossz táplálék, már is meg-  
van az a nagy haszna, hogy azóta ugyanazt a lisztet  
..... 11 kron mérük.

**Jankovác**on Faddi Márton ottani lakos édes ap-  
ján gyilkosságot követett el. Az apa ugyanis itason  
kerülvén haza a vásárból, elkezdte nejét sértegetni,  
mire nevezett fiú édes anyja védelmére kelt és apjával  
dulakodásba keveredett. Az apa e között kést is  
használt, mire fia, — ki szintén kissé bortól hevült  
volt, — kést ragadott, és édes apjának torkát elmet-  
szette. Az apa ezt a szerencsétlen érvágást eleinte  
fel sem vette, azonban vérvessztése csakhamar kimeríté,  
és az orvosi segély sem menthető meg. Még az nap  
meghalt, a gyilkos fiú pedig elfogatván, a szabadkai  
törvényszék börtönben várja büntetését.

**Moholyon** f. hó 15-én leírhatlan lelkesedést közt  
egyhangulag választotta meg plebánussá 49 patróná-  
tusi választó, Sümeghi József urat, az ehelyütt  
12 év óta áldásosan működő, köztisztelést és szeretet-  
ben álló segédlelkézt s utóbbi 9 hét óta a plébániát  
buzgón adminisztráló ideiglenes plebánus-helyettes.  
Vajjon mit szól erre az egyetlen(!) konkolyhintésre  
vállalkozott, kabátos egyszén?

**Alispani rendelet.** Tudomásomra jutott hogy a  
megtartott országos vásárokon a vásárbérlők a hiva-  
talan megállapított vásárhelypénz helyett kétszeres

söt háromszoros helypénz és bevonulási díjakat szed-  
nek, és pedig oly erőszakosan, hogy mindazon iparo-  
sokat a kik kezökben a vásárhelypénz jegyzékkel a  
hivatalosan megállapított díjnál többet fizetni vonat-  
kodnak, egyszerűen megzalogolják. Minthogy a vásár  
bérlők ezen eljárása nem egyéb visszaélésnél — melynek  
meggátálása végett orvoslást nem igen keresnek, ennél  
fogva felhívom a szolgabírókat, hogy első sorban  
gondoskodják arról, hogy a vásárhelypénz jegyzéke  
mindenki által látható helyeken függesztessék ki —  
másodsorban azt, de különösen a vásárbérlővel és  
vásár-helypénz beszedésére jogosított bérlőket minden-  
kor szigoruan ellenőriztesse végre harmadszor az ellen-  
veto bérlőket keményen büntesse meg, s panasz ese-  
tén soronkívül intézze el az ilyen ügyeket. Miről já-  
rási összes községet, tudomás nem különben a kér-  
déses bérlőket tudomás és mihez tartás végett hala-  
dék nélkül értesítése. Zomborban, 1884 március 30.  
Schmausz s. k. alispán.

**Eibach István** zombori derék iparos eljegyezte  
Szabadkán Piri-Balázs Erzsike kisasszonyt.

**Nikolics Emil** nagybecskereki alügyész a szab-  
lyai jbiróságához kir. járásbíróvá nevezetett ki.

A bajai városi kereskedelmi iskolánál egy magyar  
nyelv és irodalom tanári állásra pályázat hirdettetik;  
a jelenleg segédtanári minőségben működő Mihályi  
tanár reudes tanári állásra mozdítottik elő, s végre a  
rajztanári állás betöltése elhalasztatik.

Az alsó-baranya bácskai ref. egyházmegye f. hó  
23-án, Gál Péter világi gondnok s Kármán Pál főes-  
peres iker-elnöklete alatt, évi közgyűlést tart, ezuttal  
Ujvideken.

O-Kanizsa község számára szükséges 150,000 drb  
első- és 50,000 drb másodrendű közönséges épület-tégla  
szállítás tárgyában ajánlatok f. é. április hó 23-án  
d. e. 9 órakor O-Kanizsa község-házánál benyújtandók,  
hol időközben a közelebbi feltételek is betekinthe-  
tők. Bánatpénz 400 frt.

**Taborszky és Parsch** nemzeti zeneműkeresked-  
ésben Budapesten megjelent: „Hallgató magyar“ lassu  
és friss, hegedűre zongorakísérettel szerz. Hazslinszky  
Gusztáv. Ára 1 frt.

**Színház.** Csütörtökön „A kornevilli haragok“  
című operett kis számú közönség előtt került színre.  
Zsermén szerepében Egryné Kovács Ilka újonnan szer-  
ződött tag mutatta be magát. Csinos, meggyerő jelen-  
ség, diszkrét játékkal és kissé vékony, de azért kelle-  
mes hanggal, mellyel szépen tud bánni. Szerpolettet  
Pajor Ágnes kedves pajzánsággal személyesítette, da-  
lalt a magasabb helyeken tiszta csengő hangon, biz-  
tosan énekelte és erő tekintetében is érvényre emelte.  
Nagy Pista (Greniső) a szokottnál jóval jobban ját-  
szott, de éneke, talán a hosszabb pihenés miatt nem  
volt egészen kielégítő. Juhász Sándor (Hanri) nem  
énekel oly verve-vel, mint Pippo-ja után reméltük.  
Szepey Gusztáv Gáspár apó szerepével nem mérköz-  
ött meg sikerrel. Több tanulmányt és jobb éneket  
kíván e szerep. Szepey ügyes színész, de énekelni  
épen nem tud és sokszor erején felül mer. A  
városbíró alakját, melyet Dancz a mult alkalommal  
oly jól töltött be, Kendy felületes játékkal ellapí-  
totta, a parókadalt pedig kihagyta. Dancz (a jegyző)  
a vásár megnyitó beszédbe belesült. A zenekar túl-  
erősen játszott, a kardalok pedig határozottan rosszul  
mentek, pedig unisono volt elég. A közönség az össz-  
játék hiányainak hatása alatt fukarkodott a tetszésnyil-  
vánításokban. Szombaton Suppé operettjét „Boccaccio“-t  
adták. A címszerepben Berzsenyi Julia gondos éneke-  
vel és szép megjelenésével nagy tetszést aratott. Já-  
tékának a szerep nem tudása némi hátrányára volt,  
de azért az is kielégítő volt. A tapsokban osztozott  
Pajor Ágnessel, ki Fiamettát jó felfogással és kedve-  
sen személyesítette. Emennek hangja eleinte kissé fá-  
tyolozott volt, de később visszanyerte üdőségét. Egryné  
(Beatrice) és Nagy Vilma (Izabella) jól megoldották  
feladatukat. Az előbbi szép kifejezéssel énekelte. Az  
utóbbinál a kellő önmérsékletet kell elismeréssel fel-  
említeni. Kendy Gusztáv (a szatócs) jó mimikával elő-  
adott coupletjaival nyert tetszést. Scalsa borbélyt  
Dancz Lajos, Peronellát Berzsenyiné mulatságo-  
san játszották. Az előadás egyike volt a legjobbaknak.  
— Vasárnap Csepreghy „Sárga csikó“-ja került színre.  
Az est hősnője Egryné Kovács Ilka volt, ki Erzsikét  
meggyerő kedvességgel és természetességgel játszotta.  
Kifejezéssel énekelte, miért minden dalát megtapsolták,  
többet pedig meg is ismételtettek. Juhász Sándor  
(Laci) szerepében nem volt eléggé otthonos, de éneke  
nem hagyott kívánni valót. Nagyon eredeti felfogás-  
sal és mindvégig gondos kivétellel pompás alakot  
mutatott be Kendy Gusztáv a csárdás gazdában. Sze-  
pey Csorba Márton szerepét nem emelte kellőleg  
érvényre.

**Helyreigazítás.** Lesczinszky Lajos m. kir. hon-  
védszázados és csapatparancsnok nem, — mint lapunk  
pénteki számában tévesen közöltük — Nagy-Kanizsára,  
hanem Kaposvárra helyeztetett át. Helyébe onnan ide  
Fesztl Rajmond honvédszázados tétetett át.

**Jónász Sándornak** megyei címtárát, mint hézag-  
pótló munkát, ajánljuk az érdeklét közönség figyelmébe.

**Interpelláció** a főkapitány urhoz. Van-e tudomása  
arról, hogy a Flórián-óktávo május 3-án megkezdődik?  
ha igen — szándékozik-e idejében intézkedni, hogy az  
ott legújabbán közbiztonságra egész a szobor tövéig  
föhalmozott szemét és fatörmelék eltávolíttassék? Egy  
szomszéd.

**Megjelent** és beküldetett: „Torzsa und seine An-  
siedlung.“ Az 1884. május 15-én tartandó 100 éves  
alapítási jubileum alkalmára elmeséli és kiadja Famlev  
Gusztáv Adolf, ev. lelkész. Ujvideken Pajevics Antal  
betűivel

**Nikolics Szvetiszlav,** alsó-tiszai érdekeltségi kor-  
mánybiztos, Titelről székhelyét és hivatalát, minisz-  
teri engedély folytán, Ujvidékre tette át.

**Mükedvelői** előadás lesz f. hó 24-én Ujvideken  
a nőegylet javára. Előadásra kerül „A szerelmes“  
Trifkovics, „Egyik olyan mint a másik“ Tóth Béla  
1-1 felv. magyar vígjátéka és „Ein ungeschliffener  
Diamant“ Bergen Sándortól.



SINGER-féle varrógép 1 frt heti részletfizetésre.

6-2 Nem 80 forint egy hűföldi

**„SINGER“-varrógép,**  
hanem 36 forintért

kapható helyben hetenkint 1 forint részletfizetéssel

GOLDFAHN SÁNDOR norinbergi díszműkereskedésében Zomborban, főutca, FALCIONE-féle ház.

Ugyanott kaphatók: *Howe* és *Wilson*-féle varrógépek.

SINGER-féle varrógép 1 frt heti részletfizetésre.

1550. szám.  
1884.

## Árverési hirdetemény.

A zombori m. kir. jószágigazgatóság kezelése alatt levő alább felsorolt kincstári bértárgyaknak bérbeadása iránt ugyancsak alább megnevezett helyeken és időben nyilvános árverés fog tartatni. — Vállalkozni szándékozók az árveréshez azzal hivatnak meg, hogy magukat 10% bánatpénzzel ellássák. A szóbeli árverés megkezdése előtt 50 kros bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott írásos ajánlatok is elfogadhatók. — Az írásbeli ajánlatok borítékán olvashatóan kiírandó a tárgy, melyre az ajánlat tételik, továbbá az ajánlatban a megajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiírandó és határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri, és azok mindegyikét pontosan magát feltétlenül aláveti. Írásbeli ajánlatok a zombori m. kir. jószágigazgatósághoz magához is benyújthatók, — de csak is az árverés előtti harmadik nap deléig. — A bértárgyak után kivetett állami adókat és ezek után kivetendő állami pótlékokat a kincstári uradalom — egyéb községi vagy megyei adókat stb. pótlékokat pedig a bérletfizető; miért is a kikiáltási árak ehhez képest állapítottak meg. — Az árverési és szerződési feltételek a zombori m. kir. jószágigazgatóságnál és az alább megnevezett ispánságoknál a hivatalos órák alatt bárkikor megtekinthetők. — Utóvalamint elkésett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. — Bértárgyak és az árverést megtartó helyek a következők u. m.:

Bértárgy megnevezése	Területe	B é r l e t		Kikiáltási ár
		hold □ öl	ke z d e t e	
<b>I. Az apatini m. kir. kincst. urad. ispánságnál 1884. évi május hó 6-án 9 órakor.</b>				
Bezdáni szántóföld	7 1039	1884. október 1.	1890. szeptember 30.	129 29
Kupuszinaai ispánkert	— 125	" " "	" " "	3 54
Kupuszinaai halászati jog	— 600	" " "	" " "	14 54
Doroszlói		1885. január 1.	1890. december 31.	120 —
Drávatoroki italmérési jog		" " "	" " "	156 52
Apatini országos és heti vásár jog		" " "	1885. december 31.	122 89
				255 —
<b>II. A szántovai m. kir. kincst. urad. ispánságnál 1884. évi május hó 8-án 9 órakor.</b>				
Szántovai külső ispánkert	— 665	1884. október 1.	1890. szeptember 30.	6 73
Kolluthi vadászati jog		1885. január 1.	1890. december 31.	20 10
Szántovai " " "		" " "	" " "	12 —
Béregi " " "		" " "	" " "	2 —
Gákovai mészárszéki épület		1884. szeptember 1.	1890. augusztus 31.	9 19
Dantovai " " "		1885. január 1.	1890. december 31.	11 23
Szántovai kis dunán gyakorlandó révjog		" " "	" " "	5 30
<b>III. A kulai m. kir. kincst. urad. ispánságnál 1884. évi május hó 15-én 9 órakor.</b>				
Kulai vásártéri legelő	53 1287	1884. szeptember 1.	1890. szeptember 30.	173 56
Óbecsei szántóföld	8 1500	" " "	" " "	152 73
<b>IV. A kis-sztapári m. kir. kincst. urad. ispánságnál 1884. évi május hó 12-én 9 órakor.</b>				
Kis-sztapári fáskert és magtárföld	3 1510	1884. október 1.	1890. szeptember 30.	80 92
" volt ellenőri és irtóki föld	9 —	" " "	" " "	167 25
" volt ispáni pótkert	— 400	" " "	" " "	4 39
Felső-pusztai-kulai vadászati jog 2032 holdon		1885. január 1.	1890. december 31.	19 65
Kis-sztapári volt mérnöki lak		" " "	" " "	49 57
" ellenőri lak		" " "	" " "	45 43
" irtóki lak		" " "	" " "	36 —
" birkamesteri lak		" " "	" " "	35 42
" I-ső pénztári lak		" " "	" " "	16 85
" II-ik		" " "	" " "	16 80
Pacséri két kisebb koresmáltási jog		" " "	1885. december 31.	78 —

Zombor, 1884. évi április hó 3-án.

### M. kir. jószágigazgatóság.

**Nincs többé fogfájás!**

**DOM MAGUELONNE** főnök a tisztelendő benediktinusoknál **Soulacban** (Gironde)

**FOG-SZERE**

használatát által.

Két arany érem, Bruxelles 1883. a legmagasabb kitüntetés. — Főltalva 1873. Boussard Pierre prio által.  
1 palack 1., 2. és 4 frt, por 75 kr. és 1 frt, pasta 1 frt.

Eau de Zenobie erősítő, megtartó és egyedül képes a szín visszaállítására ép egy a hajnál, mint a szakállnál, azt hajlékonya teszi és növeszti, 1 palack.  
Tincture du dr. Richard, a haj eredeti színe visszaállítása, rögöni siker, 3 frt 1 palack.  
Eau de Phénix I. kitünő szer a haj színének visszanyerésére, 2 vagy 3-szori használata minden további eljárás nélkül előtte vagy utána.  
Eau de Phénix II. ugyanazon eredmény mint az I. sz., siker 2 nap után.  
Gouttes du dr. Thompson szakáll-festőszer, könnyű használat és gyors siker.

Lotion vegetale Cephaline, jótékony a fejmosásra egyszerűsáind a hajnövesztésre.  
Annaline toilletviz., Egyedül szer mindenféle bőrbetegségek, kiütések, égések stb ellen.  
Parfümök, nagy választéka az ismert angol és francia illatszereknek.  
Poudre fleur de riz de Lahore, elismert legjobb rizspor, finom illattal.  
Glycerine anglaise, kitünő szer a bőrnél fagyások ellen stb.

Főgügyönség a nagyban eladásra

**A. Seguin 3. rue Huguerie Bordeaux.**

Raktár Zomborban: Heindhofer Robert és Weidinger S. és Zs. uraknál.

Zombor, 1884. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

**Két iskolázott fiu,**  
a kik a magyaron kívül legalább a szerb nyelvben jártasak, fölvé-  
tetnek tanoncokul

**Friedl Pál**  
apatini vegyes kereskedésébe.  
Értekezni levélben is lehet.

**Hirdetés.**

Ó-Kanizsa község százötvenezer első- és ötven-ezer másodrendű közönséges épületégia előállítását vállalkozás útján kívánja biztosítani; miért is vállalkozni szándékozók értesítettnek, hogy az ide vonatkozó árlejtés *foljó évi április hó 23-ik napján reggeli 9 órakor* fog a község házában megtartatni Kikiáltási ár az elsőrendű téglánál 22 frt, a másodrendűnél pedig 16 frt minden ezer után; bánatpénz 400 frt.  
A községi téglagödört vállalkozó 300,000 darab téglá kiverésére ingyen használhatja.  
Árlejtési feltételek a városgazdánál betekinthezők.  
Kelt Ó Kanizsán, 1884. évi április hó 10-én.

**Szalkay Pál,**  
községi bíró

**ÜGYNÖKNEK**

kerestetik **tözsdi** (Provisio) mellett  
saját gyártmányaink eladására

az itthelyi és környékbeli piac számára oly kereskedő, kinek a közönségnél nagy ismeret-sége van.

3-3

Szives ajánlatokat elfogad:

**A magyar királyi kiz. szab. chemiai termény-gyár, kocsi-kenőcs-, gépolaj- és petroleum-finomító gyár**  
**ORSOVA** (Magyarország.)

**Hirdetemény.**

A Zombor városi tekint. árvászeknek <sup>236/1884.</sup> számú határozata folytán a zombori 160. sz. tjkvben A. f. r. sorszám alatt foglalt, s néhai özv. Parcsetics szül. Handzsák Antónia hagyatékához tartozó a belvárosban, basa-utca 193. sz. a. fekvő ház és 120<sup>7</sup>/<sub>12</sub> □ öl beltelek 2,500 frt kikiáltási árban nyilvános árverés útján **f. évi május hó 14-én delutani 3 órakor** alulirott hivatalos helyiségében a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.  
Erről a venni szándékozók azon megjegyzéssel értesítettnek, hogy árverelőik bánatpénz fejében 250 frtot letenni tartoznak, és hogy az árverési feltételek alulirott kiküldöttnél betekinthezők.  
Zomborban, 1884. április hó 17-én.  
**Bugarszky Miklós s. k.,**  
közgyám.

**Értesítés.**

Az általam szerkesztett  
**„Bács-Bodrogh megye előkelő közönségének névjegyzéke és lakhelye“**  
című munkát még e hónap folytán sajtó alá adom; — ennél fogva felkérem a n. é. közönséget, hogy az aláírási ivatek és előfizetéseket Bittermann Nándor könyvnyomda-tulajdonoshoz Zomborba mielőbb beküldeni sziveskedjék, hogy a nyomtatandó példányok mennyisége iránt magamat tájékozhasssam.  
Imitt különösen ki kell emelnem, hogy ezen munka nemcsak kereskedők, parosok és vállalatok érdekeinek ismeretése és köröztetése céljából igen fontos szolgálatot teend, de árjegyzékek és áruminták beküldésére is igen haszonvehető könyv ez, mely átratoknál és levelezéseknél közhivatalok, nyilvános intézetek, ügyvédek, községi jegyzők és magánosok is nagyon hasznos kézikönyv gyanánt használhatják, annál inkább mert ezen címek így együttesen máig sehol sem voltak ily pontossággal közzétéve.  
Zomborban, 1884. évi április havában.  
Teljes tisztelettel  
**Jonász Sándor.**

Zombor, 1884. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

## Melléklet a „Bácska“ 33-ik számához.

Hódcsagh, 1884. április hó 17-én.

Az országgyűlés végéhez közeledvén, a választási mozgalmak hullámai is mindinkább emelkednek. Az országos pártokra közeledik a mérkőzés ideje; a harc már itt van. A szabadelvű párt mindenütt szervezkedik, elfoglalja pozícióit, bevonnul táborába s megszállja erősségeit. Fegyvere az igazság, erős vára a nyugodt öntudat, harci módja a higgadt, de annál határozottabb fellépés. E szavak igazságáról fényes tanubizonyságot tőn a hódcsági országgyűlési képviselő választókerület szabadelvű pártjának f. hó 15-én tartott értekezlete.

E kerület kiválóan a munka jelszava alatt egyesíti politikai eszméit, nemcsak mert a választók nagyrészt a földműves és iparos osztályt képviselik, hanem mert politikai pártküldelemünk túlmagasan jár hullámai ellen a munkában keres és talál menedéket. S a munkában elpárolg és szenvedélyek gőze, melyet a pártoskodás fakaszt, s helyét betölti a higgadt, józan megfontolás. S ennek eredménye, miszerint az egyszerű választópolgár is belátja, hogy egyedül a szabadelvű párt az, melynek nagy elvei tartották fenn hazánkban a nyugodt s óvatosságot folytonosságát és adott a magyar politikai viszonyoknak szilárdaságot, a kormányzatnak tartósságot. Nemcsak ígért, hanem tett is... és a tett és munka e kerület választóinak ideálja.

És ez oka annak, hogy a mi népünk, nem áll az ellenzék ríkió színi zászlója alá, mert csupán igéretet és vádaskodásokat látott, hanem hű marad a szabadelvű párt s a kebeléből alakult kormányhoz, mert tudja, hogy ez tartotta fenn a liberális haladást s megmutatta, hogy a liberális elvek nevében, a nagy nemzeti tradíciók segítségével, lehet jól, erősen és magyar nemzeti érdekek szellemében kormányozni s az állam hajóját vesztben, viharban, jól irányozni és minden körülmények között fentartani: a magyar állam egységét és szilárdaságát. S mert ezt választóink elismerik, nyilvánították ki ma ünnepélyesen, hogy a szabadelvű párt zászlójához továbbra is hívek fognak és akarnak maradni; s hogy eme nyilatkozatuk impozans módon is nyilvánuljon, nagy számmal jelentek meg, 300-an felül. Jelen volt a választók színe-java, vallás- és nemzeti különbség nélkül. Különösen jól esett itt látnunk szerb ajkú polgártársainkat, kik tekintélyes számmal jelentek meg.

Id. Trischler Ferenc a szabadelvű párt elnöke megnyitó beszédében előadja, miszerint ama bizalom, mellyel őt a választók megtisztelték, midőn évekkkel ezelőtt a párt elnökévé megválasztották, közeledvén az, hogy most, midőn az országgyűlés végéhez közeledik, egész készséggel teljesítse több párttag abeli kívánatát, hogy a párt híveit közgyűlésre egybehívja. Lelkes szavakban emlékezik meg a párt működéséről, elveinek diadalmoskodásáról s utalva a párt sikereire, kinyilvánítja, miszerint az a meggyőződése, hogy hazánk s választókerületünk érdekeit csakis az országos szabadelvű párt híveiként mozdíthatjuk elő legbiztosabban, nemcsak nem változott, hanem erősebbé vált. Reméli, hogy eme meggyőződést az egész értekezlet osztja s ezért hiszi, hogy minden párttag oda fog törekedni, hogy politikai elveinket újlag diadalra juttassuk. Közöni a beléje helyezett bizalmat és kéri az értekezletet, hogy tekintettel agkorára, mentse fel őt elnöki tisztétől s bizza a párt ügyeinek vezetését ifjabb, erőteljesebb párttagra. Miután azonban az értekezlet az elnök lemondását elfogadni nem akarta s e tiszt viselésére a választók részéről Oszter-mayer József esperes-plébános ur részéről újlag felkérte, meghajolt polgártársainak bizalma előtt s elnöki székét újlag elfoglalja.

Alelnökké Deim Lipót Rác-Militics község érdemes plébánosa kiáltott ki, hasonlóan egyhangulag megválasztattak jegyzőkké: Szalay Frigyes és Berecz Károly.

A párt ilyképen újja alakulván, ifj. Trischler Ferenc lelkes szavakban emlékezik meg a magas kormány s annak feje, hazánk gondviselés adta férfa — a miniszterelnök érdemeiről s indítványozza, miszerint a szabadelvű párt fejezze ki úgy a magas kormány, mint a miniszterelnök Tisza Kálmán iránti mély bizalmát, mely indítvány lelkesedéssel határozattá emeltetett.

Elnök előadja, hogy jelenlegi képviselőnk Rómay István, mint azt több ízben kinyilvánította a politikai élettől visszavonulni szándékozik, s a mandátumot elfogadni nem hajlandó, indítványozza, hogy tekintettel arra, miszerint Rómay a kerületet 9 éven át képviselte s működése megérdemli a választók elismerését, fejezze ki a párt jegyzőkönyvében Rómaynak köszönetét. Helyesléssel elfogadtattott.

Ezután Trischler József hosszabb beszédben a kerület képviselőjéről, illetve a párt jelöltjéről dr. Vojnits István urat, m. tb. főjegyzőt ajánlja. Vojnits nevének említésekor éljen riadalom hangzott, mely csak akkor szűnt meg, hogy még lelkesebben megújuljon, midőn az elnök, mint határozattá kimondta, hogy dr. Vojnits István a párt egyhangulag kikiáltott jelöltje.

Ama küldöttség tagjai választattak meg erre, mely hivatalos a jelöltet a párt határozatáról értesíteni, s őt a jelöltség elfogadására felkérni, mely küldöttség egyszersmint, Trischler József indítványára, főispánunk Sándor Béla úr ömeltóságánál is megjelenend, kifejezést adandó ama mély bizalom s ragaszkodásnak, mellyel e kerület választói az ő személye iránt viseltetnek.

Radoychik Endre elnök s tisztársainak működésükért a párt köszönetét nyilvánítja, elnök az értekezletet bezárta, mely a jelölt lelkes éltetésével eloszlott.

Tudósítom végére legyen szabad az én egyéni érzelmeimnek a jelölt irányában kifejezést adni: Eljen dr. Vojnits István!

Don Carlos.

### Felhívás a gazdaközönséghez!

Figyelmeztetjük gazdáinkat Kozma miniszter táncos ur alábbi nagyérdékű felhívására, melyet a

közgazd. előadó velünk másolatban közöl, s melynek kivételben megyei gazd. egyleti lótenyésztési bizottságunkra igen szép feladat vár. A felhívás szövege:

Az országos lótenyésztés egyike legényesebb érdekét — kétségen kívül — az képezi, hogy a tenyésztők minél több irányú biztos vásárt találjanak eladó lovak értékesítésére. Ennélfogva tehát természetesen évek óta irányult a vezetésem alatti miniszterium törekvése, hogy az eladó tenyésztőnek — az árutorgalmat nehezítő akadályok elhárításával — minél több mód nyújtassék lovait lehetőleg kevés közvetítési veszteséggel, illő áron és különböző életkorban biztosan juttatni át a fogyasztók kezébe. Minthogy pedig ebből kifolyólag köztudomású tény — miszerint országos lótenyésztésünk — a külföld évről-évre emelkedő száma vásárlóián kívül — legtekintélyesebb és biztosabb fogyasztóját a közös hadsereg és a magyar hadseregben a honvédségben bírja — a mennyiben a hadicélokra évenként igényelt lószükséglet még béke idején is hater ezer darab körül jár: első sorban törekvése volt e miniszteriumnak, hogy a hadsereg céljaira szükségelt lovak beszerzése körül oly rendszer követessék, mely a hadsereg harc-képességének szem előtt tartása mellett, eszközölje azt is, miként a tenyésztők lovaikat, a mostani pótlóvázási árnak méltányosabb árnak közvetlenül adhassák el a hadseregnek. Az ez irányban évek óta kintartással és erővel folytatott tárgyalások eredményeül — jól esik tudathatnom, hogy a közös hadsereg kormányzata belátva és méltányolva az előnyök, melyek a hadsereg és tenyésztők érdekeinek karöltve járó — egymást kölcsönösen támogatott hatásától — közvetve a hadsereg kitünőbb anyaggal ellátására is háramlik: folyó évi január hó 13-án 2425. számú átiratában nemcsak méltányosabb pótlóvázási árakat helyre hozta a közel jövőre kilátásba, de késznek nyilatkozik a pótlóvázás jelentékeny részét közvetlen a tenyésztőtől szerezni be, s ezen üdvös szándék keresztül vitele és meggyőzőkésése tekintetéből oly eljárás és kezelési módozatokat szándékozik velem egyetértőleg életbe léptetni, melyek az eredményt előre láthatólag biztosíthatják. — Mihelyt az e tárgyban követendő eljárás minden módozata és részlete megállapítva lesz, nem fogok kézni azt közölni, hogy az ezuttal tájékozása végett előre tudatott szándék — tán már a jövő évben sikert biztosítólag előkészítve — keresztülvihető legyen. Fennebbi — a lótenyésztésre minden bizonyos jótékonyan kiható eszme létrehozása azonban még nem szüntetheti meg mindazon akadályokat, melyek lótenyésztésünk felvirágzása körül tapasztalhatók és még számos nehézségek és a tenyésztésre kártékonyan ható viszáltságok hátrándók el. Ezek egyike azon népünkkel, sőt gyakran még értelmes vagyonszob gazdáinkkal is tapasztalható helytelen eljárás, hogy csikókat sem gondos ápolásban, sem a fejlődési időszakhoz mért elegendő táplálékban nem részesítik, hanem e helyett azokat, korukat és erejükét haladó idő előtti munkára fogva, számos oly egyed, mely okszerű felnevelés mellett alkalmazását és vért illetőleg később egy a tenyésztésre alkalmassá válhatnék, mint hadi célokra is teljesen megfelelő és alkalmas lehetne, idő előtt elnyomorítanak és elsatnyítva — mindkét fontos célra — saját érzékeny károsodással — végkép haszonvetlennek lesznek, mi azután még a pótlóvázás közvetlen beszerzését és a közvetítők kizárásával vásárlás gyors keresztül vitelet is gátolja annyiban, hogy az alkalmasság igen nagy számú alkalmatlanok közül kell kiválasztani, és a szükségletet egymástól távol eső több vásárláson összeszedni.

Hogy ezen hátrányos állapot legalább részben orvosoltassék, s az ekként elpusztuló anyagnak legalább egyrésze megmentessék a hadsereg számára, s így közvetve a közvagyonosodásra nézve is, régebben kezdeményezett terve volt e miniszteriumnak oly áltami csikó, illetve pótlóvázási telepek szervezése, honnan a 2—3 éves korukban bevásárolt és okszerű felnevelt csikók közül, a hadi lovasság legjobb anyagját merithesse. Ily szándékomból indulván ki, Ausztriában Piberen, hazánkban pedig Bilakon már is állított fel egy-egy csikótelep kísérletképen. Ezen intézmény ma már tapasztalat szerint is üdvösnök bizonyulván, a hadügyi kormányzat fenebb hivatott átiratában arról értesít, hogy hasonló csikótelepeket elfogadható feltételek mellett hajlandó lenne másutt is, s ha az e tekintetben benyújtandó ajánlatok méltányos és nem túlhajtott áldozatot igényelnek, főleg a Szt. István koronája alatti tartományokban, felállítani, ez úton is szolgálni óhajtván egy a hadsereg, mint a lótenyésztők érdekét, és pedig előbb az által, hogy a lovasság lószükséglete minden eshetőségre biztosítva legyen, utóbbi az által, hogy tenyésztésüknek, feltéve hogy az, alkat és származás tekintetében beválják, már 2—3—3½ éves korukban is biztos vevőjé váljalják, és a tenyésztésük egy jelentékeny része gondos ápolás és kellő táplálás hiányában ne vesszen el értéktelenül a tulajdonos kárára. Ezen a lótenyésztés emelésére kiható intézmény létrehozásában közreműködni e miniszterium úgy hivatali kötelességénél fogva, mint a vezetésére bizott úgy jól felfogott érdekekben teljes odaadással ajánlkozott, miért is tárgyalásokat indított meg a hadügyminiszteriummal a szervezési és kiviteli módozatok iránt, s vele abban állapodott meg, hogy a tervezett csikó felnevelés egyelőre a következő két módozat szerint fog foganatban vétetni. I. Katonailag szervezett csikótelep. A hadügyminiszterium kész egy oly tagosított birtoktestet, hol 400 db különböző évjáratu csikó és az ezek felügyeletére rendelt katonai személyzet részére elegendő épületek, egészséges és tápdús 800—1200 holdnyi kiterjedésű ármentes legelők található, méltányos feltételek mellett több évre haszonbérbe kivenni, s azon esetleg — ha az el nem kerülhet — saját kezelésében a mezőgazdaságot is folytatni. Kivánatosabbnak tartaná azonban — ha az elérhető lenne — csakis a szükséges lakó- és istálló-épületeket, s ezzel kapcsolatosan a legelő területet bérleni ki, s a termény, takarmány és alomszalma szállítását bizonyos előre meghatározandó egységi árak mellett első sorban a bérbeadó tulajdonos által szállíttatni, s csak ennek nem sikerülése, avagy túlmagas árak szabása esetén biztosítani azokat

idegen más vállalkozónál. Megkeresésem folytán közölte velem a hadügyminiszterium mindazon szükségleteket, melyek egy katonailag szervezett csikótelep felállításához igényeltetnének, s melyeket könnyebb áttekintés végett „Kimutatásba“ foglalva tájékozásul ide mellékelve megküldök, megjegyezvén, hogy az igényelt lakó, istálló és egyéb helyiségek iránt semmi különösebb igények nem formáltatnak, minthogy azok az egészségi és biztonsági kellekeknek megfelelőek, miért is ezen helyiségek az országszerzte divó építési módozban készséggel elfogadhatnának. Első sorban tehát az ezen módozat szerint tervezett csikótelep feltételeinek köztudomásra juttatása iránti gondoskodásra kérem fel, s ezt követőleg arra, hogy sziveskedjék azon nagyobb birtokosokat, kiknek működési területén kiterjedtebb és jobb minőségű legelő-területek és a kívánt mennyiségű épületekkel birnak, vagy a hiányzó épületek felépítésére államilag nyújtandó előleg igénybe vétele nélkül vállalkoznának, közvetlen is felszólítani, s az ügy megismeretése mellett őket úgy a közügy mint a saját érdekükben a vállalkozásra buzdítani, mert ezen intézménynek több helyen leendő életbeléptetése most már csupán attól függ: fognak-e a célnak megfelelő és illő áron bérbevehető helyiségek és legelő területek találtatni, illetve az ilyenekkel bíró tulajdonosok által felajánlatni?

II. Magántelep által kezelt kisebb csikótelep.

Ez akként tervezetnék, hogy a hadügyminiszterium által 2 és 3 éves korukban vásárolt megfelelő alkatú csikók felnevelés és táplálás végett oly megbízható és biztosított nyújtó birtokosnak adatnának át kisebb 50—100 egész 400 darabig terjedő csoportokban, kik elegendő (darabonként a legelő minősége szerint 2—3 holddal számított) egészséges legelővel és téli takarmánnyal a kellő mennyiségű zab és szénával birva — bizonyos darabonként megállapítandó ajánlati általány — díjért vállalkoznának a csikók tartására, őrzésére és nem fényűzős, de elegendő menhelyt nyújtó kitűző istálló vagy akol helyiségekben elhelyezésére — mindaddig, míg azok 4—4½ éves korukban az illető ezredekhez el nem szállíttatnak, midőn azután a hiányos létszám újabb kiegészítetnék. Ezen gyakorlati és az illető birtokosoknak nem is megvetendő hasznót nyújtó eszme felkarolását és életre hívását a legmelegebben ajánlom, nemcsak azért mert ez úton azon kisebb tenyésztők, kik viszonyainknál fogva gátolva vannak abban, hogy csikóikat okszerű módon teljes korukig felnevelhessék — az egyetlen módot megnyerik, hogy különben elértéktelenedő anyagjukért tisztességes árt kaphassanak, de főleg azért, mert elvitáztatlanul tapasztalható, hogy oly vidékeken, hol ily vagy hasonló intézmények meghonosultak, a lótenyésztés is előnyös lendületet nyert. Általában pedig úgy az I. mint a II. alatt jelzett két különböző módozat mindegyikét illetőleg felkérem sziveskedjék hivatalos és társadalmi egész befolyásával odahatni, hogy azon birtokosok, kik az I. pont értelmében legelőket és helyiségeket, vagy a II. pontban foglaltakhoz képest a csikók általános gondozását és felnevelését (a hadügyminiszterium e tekintetben csakis az ellenőrzést és főfelügyeletet tartván fenn magának), felajánlják, megelégedve az átengedendő terület és épületek értékének valóságban megfelelő bőrszűzsgével, ne támasszanak oly túlzott követeléseket, melyeket a hadügyminiszterium legjobb szándéka mellett sem lehetne képes — tekintettel az elérendő cél valódi értékére — teljesíteni. Midőn tehát ezen fenebb tárgyalat, az orsz. lótenyésztésnek lendületet adni hivatott ügyet figyelmebe ismételve ajánlanám, még csak arra kívánom felkérni, hogy az esetben, ha az eszközöndő közhírretétel és tudakozódás folytán működési területén találkoznék oly birtokos, ki a közölt kellekeknek többé-kevésbé megfelelő, de komolyan fogható ajánlatot tenne: sziveskedjék ezen ajánlatot saját véleményes nyilatkozata kíséretében hozzámmal mielőbb felterjeszteni, hogy az összes beérkező ajánlatok előterjesztés mellett még ez év nyarán felkérhessem a hadügyminiszteriumot, az alkalmasságok iránt helyiségek és birtokok vegyes bizottságilag leendő megsejleltetésére, illetve a vállalkozókkal érintkezésre, hogy azután a minden tekintetben beváló ajánlat elfogadásával a katonai csikótelep és magánosok által kezelt csikótelep mielőbb tényleg létesíthető is legyen.

Kelt Budapestben, 1884. évi március hó 29-én.

A miniszter megbízásából

Kozma, s. k.

Kimutatás egy 400 csikó elhelyezésére szolgáló remonta telep szükségleteiről. Állomány létszám: 1 őrnagy, 1 számvevő főhadnagy, 1 állatorvos, 2 őrmester, 4 tizedes, 1 gyógykovács, 1 tizedes-segédmunkás, 30 lóápoló, 2 tiszt, 6 igaz ló, 400 remonta. Megjegyzés. Ha a remonta telepházi kezelésű mezőgazdasággal volna összekötve, a fentebbi állományhoz volna számítandó még 1 vezető, 1 intéző, 1 szolga (esetleg) 12, és még 5 jármos ökrök körülbelül 30. Személyes és egyéb szükségletek a jelzett állomány részére: 18 lakószoba, 1 iroda, 1 betegszoba, 1 gyógyszerár, 1 professzionisták szobája, 1 éléstár, 7 konyha, 7 padlás, 7 faraktár, 6 árnyékszék, 1 bürtönheiyiség, 1 raktárhelyiség, 1 kovácsmühely, 1 kocsiszín, 1 tűzoltósz raktár, 5 pince, 1 jégverem, 1 lóapraktár 2200 mm zab, 7400 mm. széna és 2900 mm. szalma számára Megjegyzés. A széna és szalma boglyában is állhat, mely esetben csak 1 zabraktár, 1 paja a széna és szalma adagok kötésére, és egy megfelelő hely a boglyák elhelyezésére szükségeltetik. Az istállópádást is lehet a tápanyag elhelyezésére felhasználni, ha ezt annak építési szerkezte megengedi. Ide tartoznak még a jelzett gazdasági személyek és igaz állatok számára való szükséglet továbbá egy raktár a gazdasági gépek és eszközök számára. Istálló helyiségek: A csikóknak oly istállóban kell elhelyeztetniük melyek legalább 50 ló számára és legfeljebb 100 ló számára elegendő tágasak. Egy istálló térsége 50 ló számára 450 m<sup>2</sup> méter, magassága pedig 4 méter egészben véve, szükségeltetnek tehát: 8 istálló egyenként 50 lóra, 1 beteglő istálló 15—20 lóra melyek gyanus betegek, 1 istálló 3 tiszt és 6 igaz lóra. Mindegyik istállóban 1 vagy 2 itató válnak kell lenni melyekbe a víz a közelben lévő kútból csövekkel vezetetik. Esetleg kell még istálló a mezőgazda-

sághoz szükséges lovak és jármos ökrök számára. Kifutó tér: A csikóknak szükséges mozgására az istálló közelében elég nagy és minden évszakban használható szabad terek szükségesek. Mélyebb telej ilyen terek a fiatal lovakra való káros következményeknél fogva hasznavehetetlen. 100 csikó számára egy 150 méter hosszú és 75 méter széles szabad tér szükséges, tehát 400 csikó számára 450 azaz körülbelül 8 hold földterület szükséges. A szabad terek melyeknek bekerítve kell lenni lehetnek kevesebb mint 100, de nem kevesebb mint 50 csikó számára berendezve. Továbbá mindkét beteglő istálló mellett szükséges egy-egy elkülönített kisebb szabad tér. Legelő: Egy remonta-telep elengedhetetlen kelléke az elég nagy és tápláló legelő, hogy a kedvező időszak alatt a csikók kizárólag legelőn élhessenek. A legelőnek egészséges helyen kell lenni, melyen a csikók táplálásra alkalmas fü terem és jó ivóvíz található elegendő mennyiségben a közelben. A legelő fűgazdaságához és tápláló képességéhez képest egy remonta ló számára 2-3 hold, összesen tehát 400 remonta ló számára 800-1200 hold legelő szükséges. Vízterület legelőnek nem használható. Ha a legelő a teleptől oly távol fekszik hogy a csikók az istállóba minden este behajthatók nem lennének, a legelőn szükség esetére egyszerű istálló felállításá válnék szükségessé. Tartozékok: Kevesebb lakott vidéken a telep osztály személyzeti anyagi megélhetésének megkönnyítése végett kívánatos, hogy a telep közvetlen közelében illetmény földek kiadására alkalmas szántóföld találtassék. A teleppel összekötött mezőgazdasági üzem életbeléptetése csak azon esetben tervezeték, ha a szükséges takarmány beszerzése szállítás útján aránytalan nagy költséggel nem lesz összekötve és ha a padlások a tápanyagok elhelyezésére minden jelentékenyebb költség nélkül előnyösen berendezhetők. Tápanyag szükséglet: Feltéve hogy a csikók egy év lefolyása alatt körülbelül 145 napon keresztül kizárólag legelőn lehetnek, a tápsükséglet 400 remonta ló számára 220 napra körülbelül 2200 mm. zab, 7400 mm. széna és 2900 mm. szalma.

### Hol a gesztenye virul. . . .

„A hol a gesztenye virul.  
Nincs is oly távol a!  
Egy szép példányt találtam én,  
S a hely, hol e kincset lelém:  
A színház páholya.

Egy gesztenyehajú leány  
Tekint ott szeretszét,  
Mindenre néz, csak erre nem  
Hej, pedig én úgy szeretem,  
De úgy! — a gesztenyét

Pataj Sándor.

### Pattantyú.

Egy b-i polgár matematikai ismerete nem terjedt annyira, hogy 685 frtot 10 részre eloszson; a következő tartalmú sorokban kérte fel erre közszébeli tanitóját:

„Kérem alázatosan az Tanító Uratt legyen oly szives irántam ezen kis tárgy felfedezésére, ennek a 685 forintnak 10 felévaló elosztására kérem legyen oly szives rajzolja le nékem ezen kis papíroskára, én már megkísértettem de ninosen hozzá semmi fedezésem. ezért köszönettel tartozom.“

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVAN LAJOS.  
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

### NYILTTÉR.

A „Zombor és Vidéke” „Protestans”-a

Tek. szerkesztő ur!

Ha én valami nagyon nagy ur lennék; akkora, hogy ezer forintosnál kisebb bankó nem is férne a zsebembe: hát akkor annak a „Protestans”-nak, — ki a „Zombor és Vidéke” husvétii számában bennünket olyan kedélyesen cirogat — vennék pár fertály földet, hogy emberek rettentésére soha se fogjon tollat a kezébe s hogy az anyatermészet jóságosan gyógyító kebelén szedje rendbe az ő meghibbant mivoltát, mert úgy látszik, hogy az esze kocsijának valamelyik kereke hiányzik.

A dolog úgy áll, hogy a „Bácska” husvétii számában „Fityók” cím alatt jelent meg tőlem egy karcolat, mely a pálinka ivásnak népünkkel való nagymérvű elterjedtségét ostromozza, ahhoz illő humorral. Ebből s több más tárcacikkeimből fagygyűlöletet, felekezeti üldözést szimatol ki a „Zombor és Vidéke” „Protestans”-a s éktelen nyávogást kezd a nevezett lap hasábjain.

Hogy protestans lenne a magát „Protestans”-nak író ismeretlen kvalitású és kvantitású subjectum: biz én kétségbe vonom. Meg vagyok győződve, hogy aligha tudná megmondani: vajjon az augustanai vagy helvetia confessio baranyai uradalome, vagy slavoniai önképző társulat. Valószínűbb az, hogy ő egy Poshe Jizroel (hitehagyott) és így természeténél fogva Babym (merész gyerek), hanem e mellett Amhoretz (tudatlan) is.

Hivatolt fecsegésében (Shmuz) elnyöszörgi a Protestans, hogy Zomborban egy „művelt társaságban” Müller Gyuláról — Shem boruch hu — (áldott legyen a neve) és lapjáról beszélgettek. Elmondták, hogy „kár az ő kétségbe nem vonható költői hivatásával vidéki lapot szerkeszteni” s „nemesebb érzelmek festésére alkalmas írói tollát” „Zomborban és Vidéke”-n szaladoztatni. Sok egyebet is mondanak róla abban a „művelt társaság”-ban, melyből kivil, hogy ő egy Barjen egy valódi Scrore (derék ur.) És én kész vagyok eze-

ket elhinni, sőt ha azt állítanák, hogy ő találta fel a gummi arabicumot, hát annak se mondanék ellen.

Hanem már most én kérдем a kátéval: mindezeket ha immáron tudod, (Müller Gyuláról) mi hasznát veszed. Abból az erős szagú dicséretből, melybe a „Protestans” mint egy hízogó Shámesz (szolga) bepácolta a „Zombor és Vidéke” szerkesztőjét, még egyáltalában nem tudom én azt meg, hogy Müller Gyula hányadik személy a király után s nem érhetem meg az ő hivatalos magasságának mélységét és az ő dicsőségének iszonyú voltát.

És bár azon zombori „művelt társaság” állítólagos eszme cserelgetéséből az ő deréksége sül is ki; az mégis sületlenség tőle, ha ártatlan tárcacikkekből akár a saját, akár „Protestans” zavaros szemével fagygyűlöletet, felekezeti rohamokat lát. Az pedig határozatlan illetlenkedés, ha senkinek nem ártó dolgokat vagy személyeket hajánál fogva előránt oly célból, hogy polemiai száma szilak csomóit hasogathassa szellemének elgömbült késével, mert ha valaki okra vagy ok nélkül folyvást akadékoskodik; az már való sággal meshuge (de ennek a jelentését nem írom ide.)

En — ha kedvem szotytyan — el előruyálgatok a „Bácska” üde berkeiben. Az nekem jól esik s még eddig nem vettem észre, hogy valami országosan botránkozott volna annak a szólása, mert mihelyest az konstatálva lesz a „Bácska” illetékes olvasó közönségtől: azonnal abba hagyok minden döngöcsélést. — Persze a tilinkóról tudva van az, hogy a farkas a berekben nem állhatja ki szavát, míg a báránykák táncolnak mellette. Volt már olyan örült is, a ki azt hitte magáról, hogy üvegéből van s hogy a mit szól, az mind porcellán findza. Ekkora érzékenység, vagy mondjuk — örültség — kell ahhoz, hogy valaki az én cikkeimből „egy felekezetre való nyelvöltögetést” (gy írja az a köclap) böngészzen ki, mint, azt tette ez a Zaddik (szelid) „Protestans.”

En vad idegen vagyok az egész zombori societásban, régen kihurcolóskodtam azon vidékről Misrach (kelet felé), így nem ismerhetem az ottani viszonyokat, sem rác, sem zsidó hecc eszem ágában sincs, sőt a Müller Gyula kapálódzásairól sem volt eddig tudomásom, ezután sem fáradok érte. Ilyen ismeretlenül, irka-firkálván én egyet-mást, az a ráfogás, mintha tendenciózusan simogatnám a zsidókat nem egyéb, mint maximuma az ostobaságnak. Az ostobaságnak ugyan sokat megbocsátok, ha az mulattató, de ha kötekedik és helytelenkedik: akkor hideg vizet a feje lágyára!

Nem ménségül mondom ezeket, mert nem ismerem el illetékes forumul a „Zombor és Vidéke” című takarmányt: az olvasó közönség majd ítéli — Boruch Dajin emes! (áldott legyen az igaz bíró!) hogy mekkora feszengés és pöthendiség kell ahhoz egy idegen emberbe — mint én vagyok — valakinek pusztán a vele született viselkedésnéél fogva bele könni s zsidó üldözéssel s egyéb nyavalyával gyanúsítani, ami annak esze ágában sincs. Miattam nyugton lehet Müller Gyula és az álprotestans, érheti őket akármiylen Musel Tow (jó szereose), repülletnek a „Zombor és Vidéke” ölmös szárnyain akár a Gan Edenbe (paradicsom) vagy lezuhantja őket oktalan hadonázásuk a Gehinnimbe (pokol) én azért nem övezem körül nomlokomat a Tehillunel (imaszj), hogy imádkozzam el-kárhozott lelkükért.

Hogy célzatosan emlegetnék egyik-másik karcolatban „libamáj-szagu kisasszonyokat, hagymaszagu zsidókat sat.” az meglenet, de hogy rosszakaratulag tenném: azt tagadom; hisz az elobbiekben egész felekezet nélküli pietással szoktam gyönyörködni jó magam is úgy szombaton délután, mikor elindulnak „spacirozni” s egy-nemelyik elég könnyelmű köztük csinálnak lenni. Hogy egyik-másik hagymaszagu lehet a férfi nemen levők közt, én azt is megengedem, de hát az elég van a magyarok közt is, úgy kolbász évadán. Azért még nem akasztottak fel senkit, csak Vasti királynő vesztette el hajdan koronáját, mert dicsőséges férje Asvérus király hívására elég meggon-dolatlanul azt izente, hogy: „Ma hagymát ettem.”

„Rosszlelkűség”-nek bélyegzi „Protestans” azon állításomat, hogy ad majorem Judaeorum gloriam isz-sza a magyar nép a pálinkát. Hát erre azt mondom, hogy a zsidó koreszmárosok igen is nagy tényezők voltak és azok mai napig is abban, hogy népünkkel a pálinkaivás oly veszedelmesen elterjedjen. Ez igaz az ország minden részében s ezt nem disputálja el sem Adam, Seth és Enós, Kenán Mahaláel, sem „Protestans”, vagy pláne Scrore Müller Gyula.

A tisztességet és illedelmet pedig ne emlegesse az, aki „Protestans” szerint „folyvást hadilábon áll” a tekintélyesebb emberekkel s a kinek (ugy emlékszem, olvastam) a tisztességesség paragrafusait, mint vitézi medálákat a hátára rakták már valamiféle mulatságban s azt az orvosi látélet sem törülhetette el onnan.

Ezek voltak azok miket futtában elakartam mondani, a „Zombor és Vidéke” 46. számában „Protestans” név alatt megjelent nyafogásra. Megjegyzem, hogy többé ne számíton nevezett lap olyan tisztességre, hogy én vele foglalkozzam. Csokonayval tartok a ki azt mondja:

„Biz én nem törődöm immár,  
Akárki mit beszéljen.  
Gyakran rúgást ejt a sz . . .  
Beosületes személyen” sat. sat.

Salem Alekem! . . .

Kajabusz.

Tekintetes szerkesztő ur!

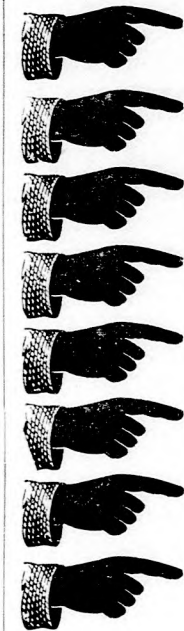
Az igazság érdekében kérem, ha jelen soraimnak becses lapjában helyt engedni kegyeskednék.

A „Zombor és Vidéke” folyó évi április 17 én megjelent száma hírek rovatában az állittatik, hogy én egy röpiratot adtam ki, mely egyebek közt legu-kább a megyei főispán basáskodását tárgyalja. Ezen erőszakos túlzások közepette légből kapott hírrel szemben kijelentem, miszerint a kérdéses röpiratban ömél-tósága, a megyei főispán ur neve, egy betűvel sincs említve, illetőleg abban oly kitétel, mely közönséget és becsületben álló magas személyét csak érinteni is célozná, elő nem fordul.

Mint hogy pedig ezen vakon indított hír minden-esetre a röpirat átolvasása alapján iratott: ha az abban foglaltakat ily ferde rosszakaratú értelemmel commentárni lehetett, jogosultnak vélem a feltevést, hogy „Zombor és Vidéke” szerkesztősege vagy nem tud magyarul vagy vak dühében félre tesz minden emberi tekintetet.

Ó-Kanizsán, 1884. április 19. én.

Huszár Sámuel.



**MATTONI-FÉLE**  
**GISSHÜBLER**  
legújabb égvégyére  
**SAVANYU-KÚT**  
legjobb asztali- és üdítő ital,  
kítő hatásának bizonyult köhögésnél,  
gégehajoknál, gyomor- és hólyaghu-  
rutnál.  
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

30-12

### HIRDETÉSEK.

### Ház bérbeadás.

A Basa utcában 3 szoba, 1 nagy előszoba, konyha, cselédszoba és istálló május hó 1-től bérbe adatik. — Bővebb értesítést ad Csarsch Sándor. 2-2

Valódi neszemélyi és magyaradi borok 1 literes üvegekben.

**UJ TALÁL MÁNY** 6-2  
házi falak szárazon tarthatására.  
**Festékek**  
házi falaknak kívülről való bemázolására, oly tartós mint a cement, többféle színben. Továbbá kapható **közönséges és portland cement, asfalt, elszigetelő pep (Isolirmasse), elszigetelő táblák (Isolirmasse-Tafeln) és theer.**  
Minden színű festék olajban feldörzsölve, valamint szárazon is kapható  
**HEINDLHOFER RÓBERT**  
kereskedésében Zomborban.

Valódi neszemélyi és magyaradi borok 1 literes üvegekben.